EY European Attractiveness Survey: Investițiile străine directe în Europa stagnează pe fondul incertitudinii economice, iar Franța rămâne principala destinație pentru investitori

- **Investițiile străine în Franța au crescut cu 3% în 2022, iar Marea Britanie și Germania sunt următoarele cu cele mai bune performanțe, însă în scădere față de 2021**
- **Investițiile în Europa au crescut cu 1% în 2022, dar rămân cu 7% sub nivelul de dinainte de COVID-19, iar locurile de muncă create scad cu 16% de la an la an**
- **Fluxurile ar urma să crească în 2023, deoarece planurile de investiții sunt acum mai mari decât nivelurile de dinainte de COVID-19, iar investitorii se orientează către Europa de Sud și de Est pentru reconfigurarea lanțurilor de aprovizionare**

Investițiile străine directe (ISD) în Europa au încetinit în 2022, crescând cu doar 1% față de 2021, și rămân cu 7% mai mici decât în 2019, înainte de pandemia COVID-19, potrivit studiului anual *EY European Attractiveness Survey 2023*.

Franța, Marea Britanie și Germania continuă să atragă cea mai mare parte a ISD și se mențin pe primele trei locuri, reprezentând aproximativ jumătate din totalul proiectelor. Dar în 2022 performanța lor a fost atenuată: proiectele ISD au crescut ușor, cu 3% (1.259 de proiecte) în Franța, dar au scăzut cu 6% în Marea Britanie (929) și cu 1% în Germania

(832).

În ciuda semnelor că ISD în Europa își vor reveni în 2021, după pandemia COVID-19, repercusiunile războiului din Ucraina, creșterea economică slabă, întreruperea lanțului de aprovizionare, creșterea inflației și creșterea costurilor energiei au contribuit la blocarea investițiilor în Europa.

Pe parcursul anului 2022, companiile din întreaga lume au anunțat 5.962 de proiecte greenfield și de extindere în 44 de țări europene, față de 5.877 în 2021 – o creștere anuală de doar 1%, față de o creștere de 5% în 2021. Investițiile rămân cu 10% mai mici decât vârful înregistrat în 2017.

Sondajul realizat în rândul managerilor din companii a constatat că 29% dintre companiile respondente și-au amânat investițiile planificate, ca urmare directă a crizei energetice.

Numărul total de locuri de muncă create în Europa prin investițiile străine directe a scăzut cu 16% de la an la an, ajungând la 343.634. Această scădere este un indiciu al precauției investitorilor în fața incertitudinii de pe piețele europene. Companiile care au răspuns la chestionar au citat problemele economice legate de creșterea ratelor dobânzilor (45%), inflația ridicată (40%) și nivelul ridicat al datoriei publice (36%) ca fiind principalele trei riscuri care afectează investițiile în Europa.

Cu toate acestea, volumul mai mare de proiecte din Franța creează mai puține locuri de muncă în total (38.102) și în medie (33), decât în Marea Britanie (46.779 în total, 59 în medie), în parte din cauza costurilor salariale mai mari și a reglementărilor mai restrictive în domeniul muncii.

Există motive de optimism, deoarece 67% dintre companiile intervievate indică planuri de stabilire sau de extindere a operațiunilor în Europa în următorul an – un semn că Europa contează în planurile de afaceri actuale și viitoare, dar

așteptările sunt mari în ceea ce privește atât răspunsul UE, cât și cel al statelor membre în contextul competiției globale.

Bogdan Ion, Country Managing Partner, EY România și Chief Operating Officer pentru EY Europa Centrală și de Sud-Est și Regiunea Asiei Centrale: *„România se află printre primele 15 țări din Europa în ceea ce privește numărul de proiecte ISD, cu 69 de proiecte în 2022, ceea ce reprezintă o creștere semnificativă, de 86%, față de 2021. Acesta este cel mai mare număr de proiecte ISD în România din 2019. Ţara noastră devine un actor principal în ansamblul european şi în ceea ce privește investițiile străine în sectorul producţiei de semiconductori: locul 9 la nivel european cu privire la investițiile atrase în domeniul semiconductorilor. Totodată, România demonstrează că a devenit o economie matură, cu un potențial de creștere substanțial în viitor, situându-se pe locul patru în Europa în ceea ce privește crearea de noi locuri de muncă, înregistrând 239 de locuri de muncă create per proiect nou în 2022, după Serbia, Spania și Ungaria”.*

Europa de Vest rămâne destinaţia principală

Reflectând performanța stagnantă a primelor trei țări, ritmul investițiilor s-a redus și în Spania (-10%) și Belgia (-4%). Sunt țări care își reveniseră deja puternic în 2021, după ce au trecut prin cea mai gravă perioadă a pandemiei COVID-19. Pe de altă parte, Irlanda (+21%) a înregistrat o creștere substanțială, în bună parte datorită agendei sale agile, pro-business și a atractivităţii pentru corporațiile din SUA.

Investitorii se concentrează pe Europa de Sud și de Est

Una dintre cele mai notabile caracteristici ale datelor din 2022 față de cele din 2021 este creșterea proiectelor ISD în mai multe state din sudul, centrul și estul Europei, printre care Italia (+17%), Polonia (+23%), Portugalia (+24%), România (+86%) și Turcia (+22%).

Reproiectarea lanțului de aprovizionare

Pentru multe companii, reproiectarea lanțului de aprovizionare – *near-shoring* sau *friend-shoring* – rămâne o activitate în curs de desfășurare, 52% dintre companiile respondente creând modele de aprovizionare cu o bază mai mult regională, 47% *near-shoring* mai aproape de clienți și 46% relocalizând activitatea înapoi pe piețele lor interne.

Rescrierea narațiunii

În ceea ce priveşte companiile cu sediul central în afara Europei, doar 53% dintre respondenți raportează planuri de extindere sau de înființare a operațiunilor, comparativ cu 77% dintre directorii cu sediul central în Europa.

Investițiile intraeuropene au fost aproape egale cu investițiile din SUA în Europa în 2020. De atunci, ponderea investițiilor intraeuropene a crescut, în timp ce numărul de proiecte finanțate de investițiile din SUA a scăzut. Un alt factor de diferențiere este dimensiunea întreprinderii: mai puține întreprinderi mici și mijlocii (56%) au planuri de a investi în Europa, decât firmele mai mari (79%).

Pentru ca Europa să recupereze perioada de stagnare și planurile amânate din ultimii ani, va fi esențial să își consolideze atractivitatea pentru investitorii și inovatorii globali, în contextul concurenței din afara Europei.

Ascensiunea digitală

Cel mai important sector pentru proiectele ISD în 2022 a fost cel al software-ului și al serviciilor IT, în creștere cu 8% – dublu față de rata de creștere din 2021 – și reprezentând 20% din totalul proiectelor. Acesta a fost urmat de serviciile de business și serviciile profesionale, în creștere cu 27%. Cu toate acestea, doar 33% dintre respondenți intenționează să își majoreze investițiile în domeniul manufacturier. Îmbucurător este faptul că 64% dintre executivii respondenți

se așteaptă să își mărească amprenta europeană în domeniul cercetării și dezvoltării în următorii trei ani.